

Landskap: ÖLAND Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: N. Möckleby Adress:
 Socken: Gårdby Berättat av: J. Kyrkovärden, G. Andersson
 Alebäck
 Uppteckningsår: 1924 Född år i

Uppteckningen rör

Stulet och hemburet	1
Om de hittade en kaka, skulle de ge kräka av den om	
de blevo sjuka	2
Dra upp kyrkoklocka ur Åby göl, tvillingoxar	3
Tvillingoxar	4
Svart kalv, spökeri	5
Möte med brokig ko	6
Ute o köra, få påhäng	8
"-"	10
"-"	12
Kästade en slev varm tjära i munnen på sjöjungfrun	13
Man ska inte äta i fähus	15
Om mjölka ble utskämd	16
Slakta svin på ny	17
Halvstopflaska under tröskeln	18
Avföring i potell, makt att trolla	20
Stoppa barn i påse vid dop	21
Trefoten, om den kom opp å ner	23
Sy på sej, sy bort minnet	24
Midsommarnatten gå till vägskaäl	
Plocka 7 sorters örter o lägga under kudden)	25
Sopa ut ugnen	26
"Tjarn som slääffte kvekkselvò jenhò kosstenspipa"	27

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Stulet å hemburet (*stall a hemburet*) skulle ha
förunderlig ~~maktix~~ kraft i sej, te exempel te å
bota sjuka kråk. Karl-Jons hade som ja va där å
fick av nån gång. Liksom om man hittade en kaka
så kunde den ha om en to vara på den, makt i sej
te bota kråk . Edit hittade - - - (härpå följer
samma uppgift, som finnes på ett annat ställe,
Valle Andersson, *nr 1,)*

Vall Andersson,
Malmö.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om de hittade en kaka, så skulle de ge kräka av
den om de ble sjuka. Edit hittade en kaka en
gång ute, å hon to' hem den, så vi har den än.

Edit, Edit Andersson, född ungef. 1911, syster
till meddelaren.

Jag såg sen kakan. Det var en vanlig jästkringka.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De va där å skulle dra opp kyrkklocka ur Åby göl,
Å de hade ett par tvillingsoxar för, å så hade de
den oppe ve kanten, då va de nån som sa: "Kör på
nu, nu går de. Då hoppade kroken av, å den föll
pladask ner igen.

- - - - -

Åby, Sandby socken.

Karl-Jons hade ett par tvillingsoxar - precis lika varandra å lika stora. De va jämt tesammans. De lå' aldri så långt från varandra som bordet e brett. Å han kunde inte släppa ut en ensam te vatten, då dfack han inte. De gick allti tesammans. Te färgen va de bruna. - Törnblad köpte dom sen.

- - - - -

Karl-Jons: Karl Jonsson, lantbrukare i Övra Ålebäck, död för några år sedan.

Törnblad, slaktare i Kalmar, medelålders.

Lass-Ant skulle gå me kräka en kväll. Så kom där
en svarter kalv, som ställde sej på tvären i let
(~~let~~, öppningen i stenvuren, som han skulle kö-
ra in kräken genom), å när han inte kunde få den
den, då ble han arg, å började svärja å dondera.
Då fick han sej en oppsettare, så han slo i bac-
ken, å när han så kvecknade till, bå va bå kalven
borta å kräka inne.

De va Ant-Niss, å han kom i Gårdbygata. Så möt-
te han e stor brocki' ko, å han kom inte fram
för henne, utan var han gick, så gick ho' där
- sånt där de går inte fram riktigt just, utan
de liksom simmer fram - Men han hade ju hört att
om de hade något stål, så skulle de inte ha någ-
gon makt över dom. Så han to' fällkniven - fol-
ket va mer liksom så där våbarked förr i tiden
också - å den hugged han i henne. Då talt kon,
å så sa ho': "Nu sitter int' kniven bra, du får
flött' den." - - "Nä, du, sa han, den får

sitta där den sitter." - - - - - Sen på mor-
ron, då de kom ut, då lå där på trappen ett kar-
lår, å där satt kniven i de.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Morfar å mormor va ute å körde, å så va de nånstans sörut, där fick de påhäng, så hästarna kunde knappt få fram vagnen. Men så steg morfar av, å han sa ingenting, men han bant ett rep bakefter vagnen, å sen gick han opp å satte sej igen, å så sa han: "Ja, nu kann ni sett' där." Men då ble de ett falit väsen. De skrek å pep å gnällde, å där va de bakpå repet, å skulle hänga fast å åka, å så ramlade de ner. Men sen då de kom fram te skolan, så for bägge bettlarna av på bägge hästa.

Å då va de av me f. Fast sen så va de alleles o-
möjligt för farfar te å kunna hålla sej vaken.
Han satt på vagnen, å sen rätt som de va så sov
han. Så stötte mormor på honom. "Hö!" sa han, å
så vaknade han te, å somnade igen. Så ho' va pre-
cis tvungen te å kravla sej fram på settbrädat å
ta tömmarna.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De va en som kom me ett skoglass, å fick påhäng på de viset också. Men de va rassbefängt va de hängde efter för axeln gick av - bakaxeln. Men då sa gubben: "Den som har ~~ak~~ hittess, han får allt dra nu." Å då fick han krypa inunder där, å så körde de så ända hem. När de kom på gården, så sa han ~~st~~till drängen): "Nu tar vi ifrån, å så sätter vi in hästa." Så gjorde de de. Sen gick de in. När han kom opp i fastuvan, så när han hade dörren alleles på glänt, så sa han: "Ja, nu får ni släppa." Men de va tur att han fick te dörra

me en sån fart som han fick, för de va mitt för
näsa på dom, å de ble ett säsen så de va förskr-
äckligt me de samma på gården, å hade han inte f
fått te dörre, så hade de rivit ihjäl honom.

LUND UNIVERSITET
POLI MINNESARKIV

De va en som va ute å körde, Å så höll de efter,
så hästa knappt kunne dra. Så kom han te en kora-
väg, å då sa han; "Har ni åkt så lång väg, så ska
ni få skjuta på nu." Å då bar de iväg så förskräck-
ligt, å sen när han kom hem på gården, då hoppade
alla fyra hjula av.

Olund
Näsby
Gästby
sept 1928

Cyprus och Norge
1225
Peras G. Andersson
Hälsade

13
13

UDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

- - - - honom känner ja väl. De va Ant-Svens i
Norra Näsby. Han lå' nere ve sjön å tjärade en
båt, å hade eld under så tjära skulle bli mjuk
å varm. Då kom ho', sjöjungfrun, opp te honom,
å satt där å tittade på. Då to' han e slev tjä-
ra å kastade i halsen på henne, å ho' ga sej ut-
åt sjön, å illgol å illskrek. Men de sa de sen

- - - - -
Norra Näsby, Sandby socken.

att de va många herrans år innan han våged se
ut på sjön efter de. De vill säj', att inne
ve lann gick han ju, men han va sällan nå långt
ut.

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNESARKIV

En ska aldri' gå in i ett fähus å äta.

Detta är en mycke vanlig föreställning att man
inte ska äta i ett fähus, korna ska inte trivas
av de.

Om mjölka ble utskämd, så hade de kommit mjölk
i brunnen. - - Om mjölk kommer i elden, så får
kora sår på dissa.

Öland
N. Möckleby
Särdby

1225

Lage Nilsson

17

f. kyrkonärdens B. Andersson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En ska allti slakta svin på ny. För då skulle
inte fläsket steka ihop sej, utan öka ut sej i
stället. De hade allti farmor för sej. De slak-
tade allti' på ny.

1225

1225

Wm. Hays Pittman
Pres. or Proprietor, Graham's
Ed. W. L.

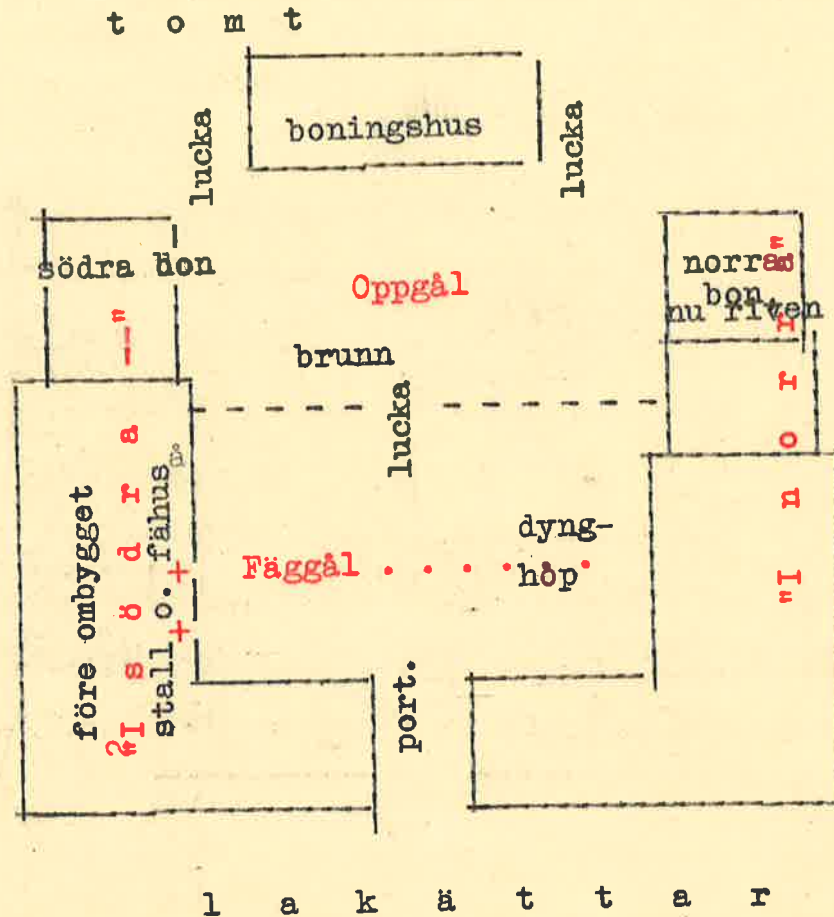
18

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De va så att, när vi byggde om i södra (i s/ö :
i södra delen av gården) - ja va väl en nie år
då - å när vi då bröt opp ve dörrarna, så lå'
där både i stall å fähus e halvstopflaska, som de
va nåt, va de va för sket i. De lå nerlagda där
ve dörrarna me flisan över, så att de kunde inte
gå sönder, där de låg. - - - Å de hade de för sej
att de skulle kunna lägga dit sånt där för att
de skulle va tur i så å så många släktled, å sen
skulle de bli otur - en ryslig otur me kräka te
exempel. De kan ja nästan tro att de e i min ti'

som de har kommit, för ja' hade åtminstone te å
börja me så falit me kräk, som do för mej.

Ungefär vid de
röda korsen (+)
skulle man ha
hittat flaskor-
na.

Foto n:r 30 är från
Gottfred Anderssons
gård. Flickan som syns
är Edit Andersson (om-
nämnd i uppgift 1 av
denne meddelare).

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De va så att om de kom åt avföringen från nån, å
hade den i en potell, å satte den nånstans, så
skulle de ha makt över dom te trolla, ungefär som
när de grov ner nån på kyrkgården.

Graf.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vi hade förr en påse te stoppa ner barnunga
i när de döptes. De va en stor spetskrage på
den. Bröstat de va precis skylt å pärlor. Den
va röd te färgen å så va de vit spets. Tyget
va sammet eller nåt dylikt. Den va som en en-
da påse. Utan armarm eller nånting. I den stop-
pade de så ner barnungen. Bakte på den va ett

skylt/hytt/:översållat, fullsatt.

sprund /sprön, sprönt/. Den knöts i nacken me
band. Den va fodrad me nåt slags blommigt ljust
tyg. Å så var de spets på nederkant också.
Den påsen hade vatt mi mormor ~~sm~~ mors påse. Så
den va bottåt "två, tre, hundra år." *
De vete sjuttan om den inte ~~skaxliggaxxmåx~~
~~stänxan~~ stod årtal me nerrid på den.

Gottfred Anderssons mor hette Stina (Olsson)
/Ant-Ola/. Hon levde in i 1920-talet.

23.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Trefoten, om den kommer opp å ner, så kan en få
stolsta' (~~stolsta~~), om en inte spottar tre gån-
ger. (Stolsta' kan man också borra bort, och
formeln är :) - - - Ja' bórø, ja' bórø (borrar),
Va bórø du fó slaj? (Ska den sjuke fråga) - Ja'
bórø bott de enn i ditt øjj (öga).

1225

Stefeldt studien
/ G. H. H. studien
ordt. f. o. 1904/

24.
24

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om en syr på sej, så syr en bort minnet.

- - - - -

d.v.s. om en syr på ett plagg, som en har påklätt
på sej.

En kan också gå å sammla 7 sorters örter, å så ska en lägga dom under huvudkudden, så ska en drömma om den en ska ha.

1225

Stina Olsson

26

26.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När en skulle börja å sopa ut ugnen, var de inte lönt annat än å hålla sej inne, för annars skulle värmen i ugnen gå ut genom dörren.

Aldri skulle ugnen stå tom utan när vi bakt, kastade hon in ett ve trä.
(Meddels farmor, Stina Olsson)

Häls. Stina Olsson, Götte. Stina Olsson, s. 1905.
Ja skulle en gång laga ugnen. Då låg ja därinne å visslade å hon sto därutanför å svor på mej, de skulle inte va bra å få in luft i ugnen i sej.

De va e tjarng, sóm boodd dä böött nórr på Ölann. Ho haadd
allri anntänn rakkóty fó_sä. En góng haadd de sláakt te jul,
å på kväälln koked de kórv. Ho sa då te pira: "Ja gä**u** bött
nu liit. Kok ni kórven tess ja kómmó tebaks!" Ho haadd e flaask
me kvekkselvó i po/ätten, å så jikk ho ut. Nó ho va ut så
klänked ho ópp på taket. De haadd ~~innt~~ höjjó stääv, än att ho
konn kómm_an me de. Dä satt ho sä ve kóssteen, å nó kórven be-
jyynt å kook, så slääfft ho näó en satts kvekkselvó jenóm kóss-
stenspipa. Då flöjj kórva ut óvó góllvet. Pira sammled ihop
dóm å la dóm i ijän, mäm knafft haadd de fóttii dóm, fón att
de skótted sóm levens u gryta fó annó góngen. Gräbbstakkra
bleedd alldeles jattfóskrääkt å kóonn knafft stá på sii
ben, né sóm tjarnga kám tebaks. Då baó skratted ho át dóm å
ho haadd rolitt átt de däó hysset láäng senn a

- - - - -

o: o, ó: o, O: o, /: f.